

การพัฒนาสมรรถนะและตัวชี้วัดของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์*

The Development of Competencies and Indicators

Graduates in Laws Program

¹สุทธาริณี ฤทัยวัฒนา และ บุญมี เณรยอด

¹Suttarinee Ruethaiwattana and Boonmee Nenyod

¹มหาวิทยาลัยสยาม

¹Siam University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: sutruethai@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ และ 2) เพื่อพัฒนาสมรรถนะและตัวชี้วัดของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงบรรยายและรูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่าง คือ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จำนวน 5 คน 2) ผู้ใช้บัณฑิตและบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐและเอกชน จำนวน 520 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แบบสัมภาษณ์ และ 2) แบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล คือ 1) การวิเคราะห์เนื้อหา และ 2) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะและตัวชี้วัดของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก 3 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 4 ตัวชี้วัด 2) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 3 ตัวชี้วัด และ 3) ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร 3 ตัวชี้วัด และ สมรรถนะวิชาชีพ 3 ด้าน คือ 1) ด้านกฎหมายสารบัญญัติ 4 ตัวชี้วัด 2) ด้านกฎหมายวิธีสบัญญัติ 4 ตัวชี้วัด และ 3) ด้านกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานภาครัฐและเอกชน 4 ตัวชี้วัด และ 2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-Square=0.00, p=0.08, Chi-Square/df=1.265, GFI=0.98, AGFI=0.96, RMSEA=0.023, RMR=0.035, SRMR=0.029)

คำสำคัญ: การพัฒนา; สมรรถนะ; ตัวชี้วัดสมรรถนะ; สาขาวิชานิติศาสตร์

Abstract

The research article consisted of the following objectives: 1) to investigate the components of competencies of graduates in laws program and 2) to develop the competencies and indicators of graduates in laws program. The study applied descriptive research method and the structural relationship model. A sample group included: 1) 5 law experts working in government and private sectors and 2) 520 graduate users and graduates in laws program working in public and private sectors. The research tools were 1) interview form and 2) questionnaire. The data were analyzed by employing 1) content analysis and 2) confirmatory factor analysis.

From the study, the following results are found: 1) The competencies and indicators of graduates in laws program include the following: 3 aspects of core competencies which are (1) 4 indicators of virtues, (2) 3 indicators of interpersonal relationship, and (3) 3 indicators of technology and communication; and 3 aspects of professional competencies which are (1) 4 indicators of substantive law, (2) 4 indicators of adjective law, and (3) 4 indicators of laws on public and private sectors, and 2) The results of confirmatory factor analysis found that a model is congruent with the empirical data (Chi-Square = 0.00, $p = 0.08$, Chi-Square/ df = 1.265, GFI = 0.98, AGFI = 0.96, RMSEA = 0.023, RMR = 0.035, SRMR = 0.029).

Keywords: Development; Competency; Competency Indicators; Laws Program

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจโลกและเทคโนโลยี มีผลให้ประเทศไทยต้องเร่งรัดพัฒนาประเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว รัฐบาลจึงมีนโยบายขับเคลื่อนประเทศไทยและสังคมสู่ระบบเศรษฐกิจใหม่ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ทำให้โลกธุรกิจอุตสาหกรรมยุคใหม่มีการติดต่อสื่อสารแบบไร้พรมแดนมีความเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้นไม่มีระยะทาง หรือพรมแดนเป็นอุปสรรคในการติดต่อ ยิ่งต่อกำลังอนาคตการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจด้วยนโยบายไทยแลนด์ 4.0 เป็นโมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ที่ต้องการนำพาประเทศไทยให้หลุดพ้นจากปัญหากับดักต่าง ๆ พร้อมทั้งนำประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ขับเคลื่อนผ่านกลไกประชารัฐ โดยเป็นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy) ซึ่งการเปลี่ยนผ่านของระบบที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่โมเดลประเทศไทย 4.0 (Ministry of Industry, 2016) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตกำลังพลทางกฎหมาย เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเป้าหมาย การพัฒนาประเทศให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ การจัดการการศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตความสามารถของคนในประเทศ

(Booncherdchoo, 2009) ซึ่งเป็นภารกิจอย่างหนึ่งของสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง การสร้างหลักสูตร นิติศาสตร์บัณฑิตให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศจึงเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับนักศึกษา เพื่อให้มีความรู้ และทักษะทางกฎหมายสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งต้องสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศ และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อจะได้เป็นผลดีต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา เพราะจะช่วยให้บัณฑิตที่จบการศึกษา ไปสามารถประกอบอาชีพได้ สมรรถนะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลแสดงออกถึงพฤติกรรม อันจะนำไปสู่ผลงาน ที่ดีและเกิดความพอใจกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (McClelland, 1993) ได้ให้คำจำกัดความของสมรรถนะ ว่าเป็นบุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคล สามารถผลักดันให้สร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ ที่กำหนด

หลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต เป็นหลักสูตรที่ผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถในการใช้กฎหมาย ซึ่งเป็นทักษะ เฉพาะวิชาชีพ แม้ว่าหลักสูตรจะมีการกำหนดผลการเรียนรู้ของบัณฑิตแล้ว แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีที่เพิ่มมากขึ้น รวมถึงความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตที่เลือกบุคคลเข้าทำงานมีมาตรฐาน ในการเลือกที่สูงขึ้น โดยเฉพาะการเลือกนักกฎหมายเข้าทำงานจะมีการคัดเลือกอย่างมาก เนื่องจากวิชาชีพ กฎหมายมีความพิเศษเฉพาะตัว บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีทักษะทางวิชาชีพที่ลึกซึ้ง สถาบันการศึกษาจึงควรตระหนักในการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นอย่างยิ่ง เพื่อผลิตบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ให้ตอบสนอง ต่อความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต โดยเฉพาะความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพกฎหมาย นอกเหนือ จากมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน ซึ่งเป็นเพียงมาตรฐานขั้นต่ำของผู้สำเร็จการศึกษาทางนิติศาสตร์ตามมาตรฐาน คุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ ที่กำหนดเพียงคุณลักษณะทั่วไปของผู้สำเร็จการศึกษา ยังไม่ ครอบคลุมคุณลักษณะทางวิชาชีพกฎหมาย การกำหนดสมรรถนะและตัวชี้วัดของนักกฎหมายจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ซึ่งการกำหนดสมรรถนะจะต้องพิจารณาพื้นฐานของความเป็นจริง (Hall and Jones, 1976) โดยต้องอาศัย การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องคือ ผู้ประกอบการหรือผู้ใช้บัณฑิต และนักวิชาการ เพื่อวิเคราะห์งานหลัก ของวิชาชีพกฎหมายที่บัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการ หรือผู้ใช้ บัณฑิตทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การกำหนดสมรรถนะของบัณฑิตสาขาวิชา นิติศาสตร์ประกอบด้วย 1. สมรรถนะหลัก ได้แก่ สมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรม สมรรถนะด้านความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล และสมรรถนะด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร และ 2. สมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ สมรรถนะ ด้านกฎหมายสารบัญญัติ สมรรถนะด้านกฎหมายวิธีสบัญญัติ และ สมรรถนะด้านกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ในหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานเอกชน ซึ่งจะนำสมรรถนะเหล่านี้มากำหนดตัวชี้วัดสมรรถนะบัณฑิตสาขาวิชา นิติศาสตร์ที่เป็นรูปธรรมสามารถนำไปใช้ในการวัดสมรรถนะได้จริง

เมื่อพิจารณาปัญหาและหลักการดังกล่าว ผู้วิจัยเล็งเห็นความจำเป็นที่ต้องพัฒนาสมรรถนะและตัวชี้วัดของ บัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ โดยดำเนินการวิจัยด้วยการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) และใช้รูปแบบ ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural Relationship Model) ที่มุ่งศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะของบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ และพัฒนาสมรรถนะและตัวชี้วัดของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์
2. เพื่อพัฒนาสมรรถนะและตัวชี้วัดของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยด้วยการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) และใช้รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural Relationship Model) เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ซึ่งปฏิบัติงานด้านกฎหมายในหน่วยงานรัฐ 2 คน หน่วยงานเอกชน 2 คน และอาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์ 1 คน รวม 5 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดสมรรถนะและตัวชี้วัดของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ใช้บัณฑิตและบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ซึ่งปฏิบัติงานด้านกฎหมายในหน่วยงานรัฐ และหน่วยงานเอกชน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ใช้บัณฑิตและบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ซึ่งปฏิบัติงานด้านกฎหมายในหน่วยงานรัฐ และหน่วยงานเอกชน เพื่อให้ได้จำนวนที่เหมาะสมกับการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้อัตราส่วนระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับตัวแปร (พารามิเตอร์) ไม่น้อยกว่า 10-20 ตัวอย่างต่อ 1 ตัวแปร (Hair et al. 2010) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรทั้งสิ้น 22 ตัวแปร ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยควรมีอย่างน้อย 10-20 เท่าของตัวแปร หรือ อย่างน้อย 220-440 คนขึ้นไป แต่การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของผู้ใช้บัณฑิต และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ซึ่งปฏิบัติงานด้านกฎหมายในหน่วยงานรัฐ และหน่วยงานเอกชน จึงใช้วิธีการสุ่มแบบโควตา (Quota Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 520 คน กำหนดสัดส่วนระหว่างผู้ใช้บัณฑิตและบัณฑิตซึ่งปฏิบัติงานด้านกฎหมายในหน่วยงานรัฐกับเอกชน หน่วยงานละ 260 คน

ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวสมรรถนะและตัวชี้วัดของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยวิธีการหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence)

โดยการนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนพิจารณา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความตรงเชิงเนื้อหา แล้วหาค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับข้อความของแบบสอบถาม ทั้งนี้ผู้วิจัยคัดเลือกข้อความที่มีค่า IOC มากกว่า 0.50 มาใช้เป็นข้อความในแบบสอบถาม (Vanichbuncha, 2018) ซึ่งข้อความในแบบสอบถามมีค่าระหว่าง 0.6-1.00 และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ใช้เกณฑ์ยอมรับที่มีค่ามากกว่า 0.70 ซึ่งมีค่าที่ได้จากการทดสอบเท่ากับ 0.89 แสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยจัดส่งแบบสัมภาษณ์ไปยังผู้เชี่ยวชาญที่กำหนดไว้ และนัดวันสัมภาษณ์ แล้วดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการบันทึกเสียง ส่วนแบบสอบถามผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้ทางไปรษณีย์ตอบรับลงทะเบียน และนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ส่วนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ทดสอบความเหมาะสมของชุดตัวแปร โดยการวิเคราะห์ Kaiser-Meyer Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity แล้วพิจารณาค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนประเภทค่าสถิติค่าไครสแควร์ (χ^2) ไครสแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแล้ว (AGFI) ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณ (RMSEA) ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SRMR) และนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ (p-value) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 จาก 1.1 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสมรรถนะและตัวชี้วัดของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ ประกอบด้วย **1) สมรรถนะหลัก** คือ คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ต้องมี คือ ต้องเป็นผู้มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อบทบาทและหน้าที่ของตน มีความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และหลักกฎหมาย โดยต้องมีความเสียสละ มุ่งมั่นอดทนเพื่อการปฏิบัติงานในองค์กรซึ่งประกอบด้วยบุคลากรที่มีความแตกต่างกันทั้งด้านคุณวุฒิ วิทยุฒิ เชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม นอกจากนี้การอยู่ร่วมกันบัณฑิตจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ บุคลิกภาพที่ดี รวมถึงมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งในการทำงานนั้นบัณฑิตต้องมีความรู้และมีความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารและการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ได้และ **2) สมรรถนะวิชาชีพ** คือ คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับบัณฑิตที่ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายในภาครัฐโดยบัณฑิตจะต้องมีความรู้ และความสามารถในการนำกฎหมายไปใช้

ในการปฏิบัติงาน ซึ่งกฎหมายที่จำเป็นและใช้มากที่สุดในการปฏิบัติงานในภาครัฐคือ กฎหมายนิติกรรมสัญญา และกฎหมายลักษณะหนี้, กฎหมายลักษณะละเมิด, กฎหมายเอกเทศสัญญา, กฎหมายอาญา, กฎหมายปกครอง, กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่, พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ, ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ, พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน, พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน, พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม, พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารราชการและพระราชบัญญัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์, พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, พ.ร.บ.บริษัทมหาชนจำกัด, และ พ.ร.บ.การให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ ทั้งสมรรถนะหลักและสมรรถนะวิชาชีพดังกล่าวเป็นคุณลักษณะที่บัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์พึงมีสำหรับการปฏิบัติงานด้านกฎหมายในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนและ 1.2 การวิเคราะห์ความเหมาะสมของชุดตัวแปรด้วยการวิเคราะห์ Kaiser-Meyer Olkin Measure of Sampling Adequacy ของสมรรถนะหลัก พบค่า KMO เท่ากับ 0.719 แสดงว่าตัวแปรชุดนี้มีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบในระดับดี (Hair et al, 2010) และผลการทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity พบว่า ค่า $\chi^2 = 1540.494$, $p < .001$ อธิบายได้ว่าตัวแปรที่นำมาศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์นี้มีความเหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบในลำดับต่อไป ส่วนสมรรถนะวิชาชีพ พบค่า KMO เท่ากับ 0.723 แสดงว่าตัวแปรชุดนี้มีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบในระดับดี (Hair et al, 2010) และผลการทดสอบด้วย Bartlett's Test พบว่า มีค่า $\chi^2 = 1543.275$, $p < .001$ อธิบายได้ว่าตัวแปรที่นำมาศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์นี้มีความเหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบในลำดับต่อไปเช่นกัน แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นความเหมาะสมของเมตริกซ์สหสัมพันธ์ในภาพรวมด้วย KMO และ Bartlett's Test

สถิติทดสอบ		สมรรถนะหลัก	สมรรถนะวิชาชีพ
KMO และ Bartlett's Test		.719	.723
Measure of Sampling Adequacy (MSA)			
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	1540.494	1543.275
	df	66	66
	Sig.	.000	.000

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการพัฒนาสมรรถนะและตัวชี้วัดของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของสมรรถนะและตัวชี้วัดของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ พบว่า

- 1) สมรรถนะหลัก มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม มี 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของสังคมได้อย่างเคร่งครัด (2) ปฏิบัติตนได้สมกับบทบาท

และหน้าที่ของตนเอง ทำงานสำเร็จถูกต้องตรงตามเวลาที่กำหนด (3) ปฏิบัติงานด้วยความถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้ และ (4) สละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม **1.2) สมรรถนะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล** มีตัวชี้วัด 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ สุภาพ และเหมาะสมกับกาลเทศะ (2) แสดงน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จริงใจกับเพื่อนร่วมงาน และ (3) ทำงานเป็นกลุ่มให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมหรืองานต่าง ๆ และ **1.3) สมรรถนะด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร** มีตัวชี้วัด 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) พุดสื่อสารได้อย่างชัดเจนและตรงประเด็น (2) ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แสวงหาความรู้ และการทำงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และ (3) ใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้อย่างเหมาะสม

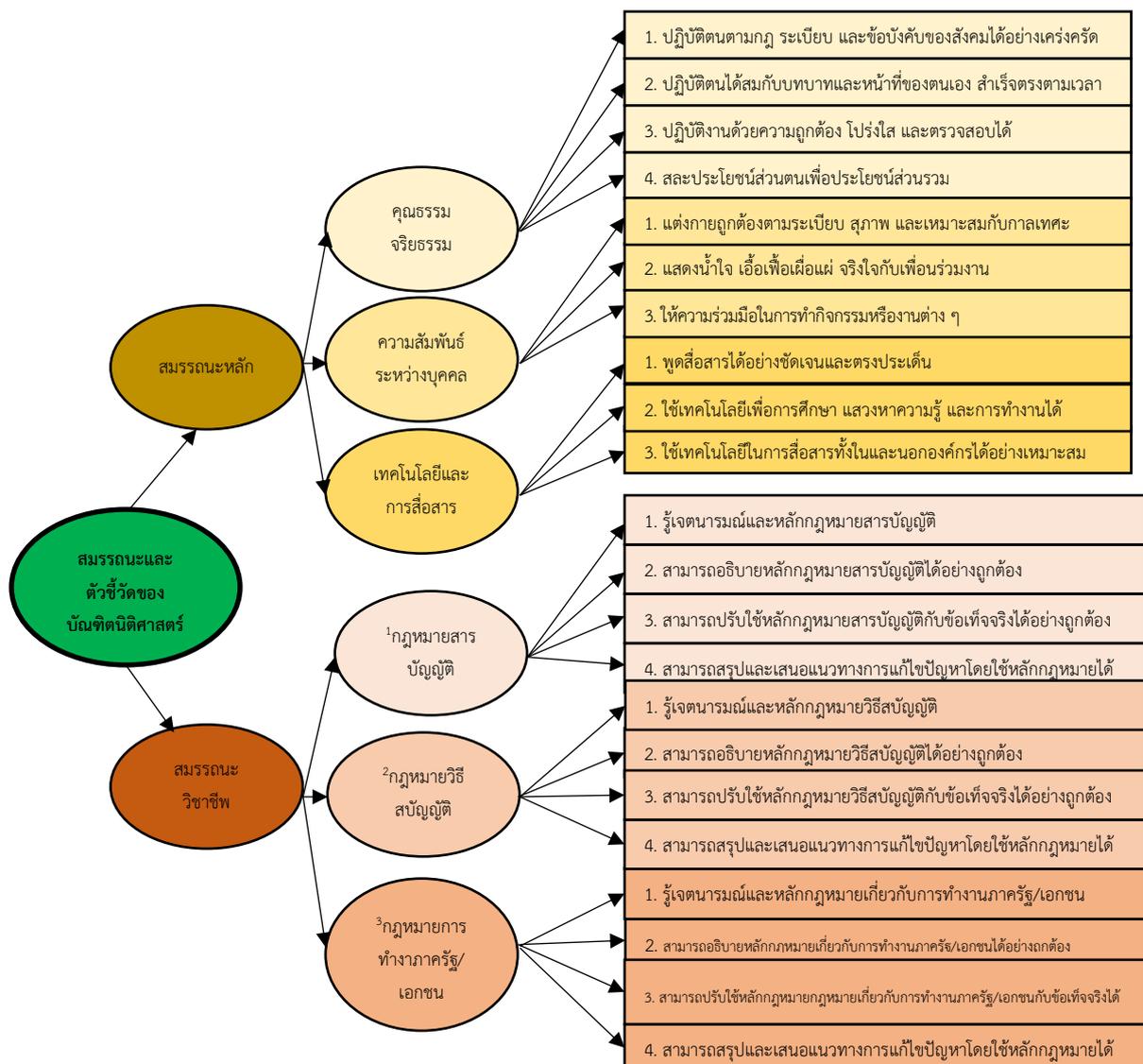
2) สมรรถนะวิชาชีพ ประกอบด้วย **2.1) สมรรถนะด้านกฎหมายสารบัญญัติ** (กฎหมายนิติกรรม สัญญาและกฎหมายหนี้, ละเมิด, เอกเทศสัญญา, และอาญา) มีตัวชี้วัด 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) รู้เจตนารมณ์และหลักกฎหมายสารบัญญัติ (2) สามารถอธิบายหลักกฎหมายสารบัญญัติได้อย่างถูกต้อง (3) สามารถปรับใช้หลักกฎหมายสารบัญญัติกับข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้อง และ (4) สามารถสรุปและเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยใช้หลักกฎหมายสารบัญญัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม **2.2) สมรรถนะด้านกฎหมายวิธีสบัญญัติ** (กฎหมายปกครอง, วิธีพิจารณาความแพ่ง, และวิธีพิจารณาความอาญา) มีตัวชี้วัด 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) รู้เจตนารมณ์และหลักกฎหมายวิธีสบัญญัติ (2) สามารถอธิบายหลักกฎหมายวิธีสบัญญัติได้อย่างถูกต้อง (3) สามารถปรับใช้หลักกฎหมายวิธีสบัญญัติกับข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้อง และ (4) สามารถสรุปและเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักกฎหมายวิธีสบัญญัติ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม **2.3) สมรรถนะด้านกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานภาครัฐ/เอกชน** (พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่, พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ, ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ, พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน, พ.ร.บ.ข้าราชการพลเรือน, พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารราชการ, , พ.ร.บ.การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์, พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, พ.ร.บ.บริษัทมหาชนจำกัด, และ พ.ร.บ.การให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ) มีตัวชี้วัด 4 ตัวชี้วัดได้แก่ 1) รู้เจตนารมณ์และหลักกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานภาครัฐ/เอกชน 2) สามารถอธิบายหลักกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานภาครัฐ/เอกชนได้อย่างถูกต้อง 3) สามารถปรับใช้หลักกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานภาครัฐ/เอกชนกับข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้อง และ 4) สามารถสรุปและเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานภาครัฐ/เอกชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

เมื่อตรวจสอบดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของสมรรถนะและตัวชี้วัดของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ พบว่ามีค่าไคร์สแควร์ ($\chi^2=70.88$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ($p=0.087$) ค่าไคร์สแควร์สัมพัทธ์ ($\chi^2/df=1.265$) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI=0.98) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแล้ว (AGFI=0.96) ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณ (RMSEA=0.023) ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR=0.035) ค่าราก

ของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SRMR=0.029) ซึ่งผ่านเกณฑ์ทุกค่า แสดงว่า โมเดลที่ได้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะและตัวชี้วัดสมรรถนะ เพื่อนำมากำหนดเป็นองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งประกอบด้วย 1. สมรรถนะหลัก มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1 สมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรม 1.2 สมรรถนะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ 1.3 สมรรถนะด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี และ 2. สมรรถนะวิชาชีพ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 2.1 สมรรถนะด้านกฎหมายสารบัญญัติ 2.2 สมรรถนะด้านกฎหมายวิธีสบัญญัติ และ 2.3 ด้านกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานภาครัฐและเอกชน และได้กำหนดเป็นองค์ความรู้ใหม่ในการวิจัยดังรูปภาพต่อไปนี้

¹กฎหมายนิติกรรมสัญญาและกฎหมายหนี้, ละเมิด, เอกเทศสัญญา, และอาญา

²กฎหมายปกครอง, วิธีพิจารณาความแพ่ง, และวิธีพิจารณาความอาญา

³พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่, พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ, ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ, พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน, พ.ร.บ.ข้าราชการพลเรือน, พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารราชการ, พ.ร.บ.การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์, พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, พ.ร.บ.บริษัทมหาชนจำกัด, และ พ.ร.บ.การให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ

สมรรถนะ คือ ความสามารถในการนำความรู้ที่ได้เรียนรู้มาปฏิบัติ ซึ่งคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษาต้องมีความรู้เรื่องอย่างน้อย ส่วนตัวชีวิตสมรรถนะหลัก คือ สิ่งที่ระบุว่าบัณฑิตพึงรู้และปฏิบัติได้ตามสมรรถนะที่กำหนดไว้เป็นการสะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมสามารถประเมินผลได้ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหาการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการวัดผล การประเมินผล เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดหลักสูตรได้ ส่วนสมรรถนะและตัวชีวิตสมรรถนะบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก สมรรถนะวิชาชีพ และตัวชีวิตตามสมรรถนะดังนี้

1. สมรรถนะหลัก มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1 สมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรม มี 4 ตัวชีวิต คือ 1) ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของสังคมได้อย่างเคร่งครัด 2) ปฏิบัติตนได้สมกับบทบาทและหน้าที่ของตนเอง สำเร็จตรงตามเวลา 3) ปฏิบัติงานด้วยความถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบ และ 4) สละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม 1.2 สมรรถนะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มี 3 ตัวชีวิต คือ 1) แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ สุภาพ และเหมาะสมกับกาลเทศะ 2) แสดงน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จริงใจกับเพื่อนร่วมงาน และ 3) ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมหรืองานต่าง ๆ และ 1.3 สมรรถนะด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร มี 3 ตัวชีวิต คือ 1) พุดสื่อสารได้อย่างชัดเจนและตรงประเด็น 2) ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แสวงหาความรู้ และการทำงานได้ และ 3) ใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารทั้งในและนอกองค์กรได้อย่างเหมาะสม

2. สมรรถนะวิชาชีพ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 2.1 สมรรถนะวิชาชีพด้านกฎหมายสารบัญญัติ (กฎหมายนิติกรรมสัญญาและกฎหมายหนี้, ละเมิด, เอกเทศสัญญา, และอาญา) 2.2 สมรรถนะวิชาชีพด้านกฎหมายวิธีสบัญญัติ (กฎหมายปกครอง, วิธีพิจารณาความแพ่ง, และวิธีพิจารณาความอาญา) และ 2.3) สมรรถนะวิชาชีพด้านเกี่ยวกับการทำงานภาครัฐและเอกชน (พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่, พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ, ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ, พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน, พ.ร.บ.ข้าราชการพลเรือน, พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารราชการ, พ.ร.บ.การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์, พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, พ.ร.บ.บริษัทมหาชนจำกัด, และ พ.ร.บ.การให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ) ซึ่งทั้ง 3 สมรรถนะดังกล่าวมีตัวชีวิตสมรรถนะตัวเดียวกัน คือ 1) รู้เจตนารมณ์และหลักกฎหมาย 2) สามารถอธิบายหลักกฎหมายวิธีสบัญญัติได้อย่างถูกต้อง 3) สามารถปรับใช้หลักกฎหมายสารบัญญัติกับข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้อง และ 4) สามารถสรุปและเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักกฎหมายได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า สมรรถนะของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ ประกอบด้วย 1) สมรรถนะหลัก 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (2) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ (3) ทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสมรรถนะหลักนี้มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ทุกคนในองค์กรต่าง ๆ ที่องค์กรต่าง ๆ คาดหวังซึ่งสอดคล้องกับ Rassametummachot (2007) ที่ว่า สมรรถนะหลัก (Core Competency) ซึ่งเป็นสมรรถนะที่สะท้อนค่านิยมหลัก ที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติของบุคลากรทุกคนในองค์กรที่องค์กรคาดหวังให้บุคลากรทุกคนต้องมี และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Royal Thai Government Gazette (2018) ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ พ.ศ. 2561 ที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้จากคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสาขาวิชานิติศาสตร์ จะต้องมียังน้อย 5 ด้าน คือ 1.มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 2. มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านความรู้ 3. มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา 4. มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5. มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี 2) สมรรถนะวิชาชีพ 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความรู้และการใช้กฎหมายสารบัญญัติ (2) ด้านความรู้และการใช้กฎหมายวิธีสบัญญัติ และ (3) ด้านความรู้และการใช้กฎหมายเกี่ยวกับการทำงานภาครัฐ/เอกชนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Rassametummachot (2007) ที่ว่า สมรรถนะตามลักษณะงานหรือสมรรถนะทางด้านเทคนิค (specific functional or technical competency) สมรรถนะที่จำเป็นในการนำไปปฏิบัติงานในตำแหน่งให้บรรลุผลสำเร็จ โดยจะแตกต่างกันตามลักษณะงาน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า 1) สมรรถนะหลัก มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม มี 4 ตัวชี้วัด (2) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมี 3 ตัวชี้วัด และ (3) ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร มี 3 ตัวชี้วัด ส่วน 2) สมรรถนะวิชาชีพ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ด้านกฎหมายสารบัญญัติ มี 4 ตัวชี้วัด (2) ด้านกฎหมายวิธีสบัญญัติ มี 4 ตัวชี้วัด และ (3) ด้านกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานภาครัฐและเอกชน มี 4 ตัวชี้วัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tiravanitchakul (2013) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาสมรรถนะตัวชี้วัดสมรรถนะบัณฑิต สาขาวิชาความผิดปกติของการสื่อความหมาย จำแนกสมรรถนะเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) สมรรถนะหลัก 6 องค์ประกอบ 68 ตัวชี้วัด คือ องค์ประกอบที่ 1. จิตบริการ 11 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 คุณธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ 20 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 การสื่อสาร 19 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 4 มนุษย์สัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม 14 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 5 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 6 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 6 การพัฒนาตนเอง 8 ตัวชี้วัด 2) สมรรถนะวิชาชีพ 4 องค์ประกอบ 144 ตัวชี้วัด คือ องค์ประกอบที่ 1 การตรวจการไต่สวน 40 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 การตรวจสมรรถภาพหูชั้นกลาง 33 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 การตรวจการคัดกรองการได้ยินในทารกแรกเกิด 23 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 4 การเลือกและการประเมินเครื่องช่วยฟัง 48 ตัวชี้วัด นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าลักษณะงานของแต่ละองค์กรจะมีความเฉพาะตามศาสตร์นั้น ๆ หากบัณฑิต มีสมรรถนะเฉพาะตรงกับความต้องการขององค์กร จะทำให้บัณฑิตสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

ทั้งนี้องค์ประกอบของสมรรถนะทั้งสองประเภทที่กล่าวมานั้นยังสอดคล้องกับผลการศึกษาคุณลักษณะคนในอนาคต (คนยุคใหม่ศตวรรษที่ 21) Trilling et al. (2009) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 Office of the Higher Education Commission (2009) ที่เสนอในแนวทางเดียวกันว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ 2 ลักษณะ ประกอบด้วย 1) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญทั่วไป เช่น มีความรับผิดชอบ อดทนในการทำงาน ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จรรยาบรรณ สามารถอยู่หรือทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความสามารถคิดวิเคราะห์และคิดอย่างสร้างสรรค์ มีทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร สามารถใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ใฝ่หาความรู้ตลอดเวลา มุ่งมั่นทำงานเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย และ 2) เป็นผู้มีความรู้และทักษะปฏิบัติเฉพาะทางเป็นสมรรถนะที่มีความจำเป็นเฉพาะของแต่ละสาขาวิชาชีพ ซึ่งบัณฑิตจำเป็นต้องได้รับความรู้ครอบคลุมและลึกซึ้งในวิชาชีพของตนเอง ผ่านการฝึกฝนให้เกิดทักษะ มีความเชี่ยวชาญชำนาญในวิชาชีพ ทำให้หลักสูตรต้องมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตให้มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับทั้งด้านคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะเฉพาะของวิชาชีพ เพื่อเป็นการประกันคุณภาพด้านการศึกษาว่า บัณฑิตที่จบออกมาไม่เพียงแต่มีความรู้ แต่ต้องมีทั้งทักษะในวิชาชีพ และทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นและทำงานเพื่อพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป

การพัฒนาสมรรถนะและตัวชี้วัดของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ที่ปฏิบัติงานด้านกฎหมายในหน่วยงานของรัฐและเอกชนนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือของผู้ใช้บัณฑิตที่รับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานว่ามีความต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษาลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตมีคุณสมบัติอย่างไร โดยใช้การวิเคราะห์งานหลักของบัณฑิตที่ปฏิบัติงานว่ามีความจำเป็นต้องให้บัณฑิตมีสมรรถนะอย่างไรเพื่อตอบการทำงานให้ประสบความสำเร็จตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจากการวิจัยนี้พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะและผลการพัฒนาสมรรถนะและตัวชี้วัดของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ ประกอบด้วย **1. สมรรถนะหลัก** ประกอบด้วย 1) สมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรม มีตัวชี้วัด 4 ตัวชี้วัด 2) สมรรถนะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีตัวชี้วัด 3 ตัวชี้วัด และ 3) สมรรถนะด้านเทคโนโลยี และการสื่อสาร มีตัวชี้วัด 3 ตัวชี้วัด **2. สมรรถนะวิชาชีพ** ประกอบด้วย 1) สมรรถนะด้านกฎหมายสารบัญญัติ (กฎหมายนิติกรรมสัญญาและกฎหมายหนี้, ละเมิด, เอกเทศสัญญา, และอาญา) มีตัวชี้วัด 4 ตัวชี้วัด 2) สมรรถนะด้านกฎหมายวิธี สบัญญัติ (กฎหมายปกครอง, วิธีพิจารณาความแพ่ง, และวิธีพิจารณาความอาญา) มีตัวชี้วัด 4 ตัวชี้วัด 3) สมรรถนะด้านกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานภาครัฐ/เอกชน (พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่, พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ, ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ, พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน, พ.ร.บ.ข้าราชการพลเรือน, พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารราชการ, พ.ร.บ.การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์, พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, พ.ร.บ.บริษัทมหาชนจำกัด, และ พ.ร.บ.การให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ) มีตัวชี้วัด 4 ตัวชี้วัด

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย ผู้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 สมรรถนะและตัวชี้วัดมีความเป็นไปได้และถูกต้องเหมาะสม ซึ่งเป็นประโยชน์ ดังนั้นจึงควรนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสามารถนำสมรรถนะและตัวชี้วัดที่ได้นั้นไปใช้ในการกำหนดสาระวิชาของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสมรรถนะและตัวชี้วัดของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ จึงควรนำแนวทางการศึกษาสมรรถนะและตัวชี้วัดของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ในครั้งนี้ไปขยายผลกับลักษณะงานเฉพาะด้านอื่น ๆ เช่น งานด้านพลังงาน งานด้านอุตสาหกรรมเกี่ยวกับเทคโนโลยี เป็นต้น เนื่องจากแต่ละลักษณะงานจะมีกฎหมายที่ใช้แตกต่างกันออกไป ดังนั้นสมรรถนะและตัวชี้วัดของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์จึงเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานในลักษณะงานเฉพาะนั้น ๆ

2.2 ควรนำการวิจัยนี้ไปทดลองใช้ (สร้างและพัฒนาหลักสูตร) และทำการประเมินหลักสูตร เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.3 การวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในส่วนที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักกฎหมายที่ผู้ประกอบการต้องการ เพื่อศึกษาพัฒนาแบบจำลองปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการกำหนดสมรรถนะและตัวชี้วัดสมรรถนะของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ในรูปแบบใหม่ และให้ผลการศึกษาที่ชัดเจนมากขึ้นเป็นการยืนยันผลการวิจัยครั้งนี้

References

- Booncherdchoo, N. (2009). *The Development of a Model of School Administrators' Competency Development in Accordance with Education Professional Standards*. (Doctoral Dissertation). Chulalongkorn University. Bangkok.
- Hair, J. F. Jr., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis: A Global Perspective*. (7th Ed.). New Jersey: Pearson Education Inc.
- Hall, G. E., & Jones, H. L. (1976). *Competency-Based Education: A Process for The Improvement of Education*. New Jersey: Prentice-Hall.
- McClelland, D. C. (1993). Intelligence Is Not the Best Predictor of Job Performance. *Current Directions in Psychological Science*, 2(1), 5-6.

- Ministry of Industry. (2016). *Development Strategy of Thai Industry 4.0, 20 Years (B.E. 2560-2579)*. Retrieved February 12, 2021 from <https://Waa.Inter.Nstda.Or.Th/Stks/Pub/2017/20171114-Oie.Pdf>
- Office of Higher Education Commission. (2009). *Ministry of Education Gazette: Qualifications Framework for Higher Education, B.E. 2552*. Office of Higher Education Commission, Ministry of Education. Retrieved February 12, 2021, from <http://Www.Air.Or.Th/Paper/201011161330-3.Pdf>
- Rassamettummachot, S. (2007). *Human Potential Development Approach with Competency Based Learning*. Bangkok: Thailand Productivity Institute.
- Trilling, B. et al. (2010). *21st Century Skills: Learning for Life in Our Times*. United States of America: Jossey-Bass Published.
- Tiravanitchakul, R. (2013). *The Development of Competencies, Indicators for Competencies of Bachelor's Degree Students in Communication Disorders Program*. (Doctoral Dissertation). Graduate School. Silpakorn University. Nakhon Pathom.
- Vanichbuncha, K. (2018). *Advanced Statistics Analysis by SPSS for Windows*. Bangkok: Threelada Ltd., Part.